

Недоступен ни однин перевод.

шахри Душанбе, 26.12.2019 13:02.

Мухтарам аъзои Мачлиси миллӣ ва вакилони Мачлиси намояндагон!

Хамватанони азиз!

Соле, ки сипарӣ шуда истодааст, дар таърихи Тоҷикистони соҳибистиклол бо дастоварду пешравихои ноилшудаи халкамон ба сифати боз як соли бобарор сабт мегардад.

Татбики чорабинихои “Стратегияи миллии рушди Чумхурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030” ва “Барномаи миёнамуҳлати рушди Чумхурии Тоҷикистон барои солҳои 2016-2020” ҷиҳати расидан ба ҳадафи олии мо, яъне баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии мардуми шариғи кишварамон мусоидат намуд.

Соли 2019 суръати афзоиши вокеии мачмӯи маҳсулоти дохилӣ 7,5 фоизро ташкил намуд ва ин нишондиханда аз хисоби зиёд шудани ҳачми истехсоли маҳсулоти саноатӣ ба андозаи 13,4 фоиз, маҳсулоти кишоварзӣ 7,1 фоиз, гардиши савдо 8 фоиз ва хизматрасонихои пулакӣ 1,6 фоиз таъмин карда шуд.

Дар хафт соли охир рушди иқтисодиёти кишвар ҳамасола ба хисоби миёна дар сатҳи 7 фоиз таъмин гардида, мачмӯи маҳсулоти дохилӣ аз 45,6 миллиард сомонӣ ба 78 миллиард афзоиш ёфт.

Дар ин давра ҳачми умумии даромади бучет кариб ду баробар афзуда, аз 12 миллиард сомонии соли 2013 ба 23 миллиард сомонӣ баробар шуд.

Тайи солҳои зикршуда даромади пулии ахолӣ беш аз ду баробар ва музди меҳнати миёнаи як корманд 2,4 баробар афзоиш пайдо кард.

Бакияи пасандозҳо дар низоми бонкии кишвар соли 2019 беш аз 9,5 миллиард сомониро ташкил карда, дар хафт соли охир 45 фоиз зиёд гардид.

Сатҳи камбизоатӣ ба 27,5 фоиз паст шуда, дарозумрии миёнаи шаҳрвандон то 75 сол боло рафт.

Ҳамзамон бо ин, тибқи таҳлилҳо дар замони соҳибистиклолӣ нишондихандай умумии фавт кариб ду баробар, аз ҷумла фавти қӯдакони синни то панҷсола 3,2 баробар кам шудааст.

Дар ин давра аҳолии Тоҷикистон аз панҷуним миллион кариб ба 9,5 миллион нафар расида, беш аз 70 фоиз афзудааст.

Саҳми бахши хусусӣ дар мачмӯи маҳсулоти доҳилӣ соли 2013-ум 54 фоиз буд ва ин нишондиханда соли 2019 ба 70 фоиз расонида шуд.

Яъне нишондихандаҳои дар соли 2013 пешбининамудаи барномаи номзад ба Президенти кишвар барои 7 сол, дар мачмӯъ, ичро гардиданд.

Хукумати кишвар вазифадор карда мешавад, ки минбаъд ба ҷанбаҳои сифатии рушди иктисади миллӣ, таквияти нерӯи инсонӣ, бо истифода аз технологияҳои мусоир ва ҷорӣ намудани инноватсия вусъат додани истехсоли маҳсулоти низомӣ, баланд бардоштани фаъолнокии иктисадии аҳолӣ, такмили низоми дастгирии соҳибкориву сармоягузорӣ ва тавсееи иктисадиёти раками диккати аввалиндарача дихад.

Шиддат гирифтани ракобати тичоратӣ миёни кишварҳо моро вазифадор месозад, ки дар самти пешгӯии хавфҳо ва кохиш додани таъсири онҳо ба иктисоли миллӣ, инчунин, баланд бардоштани ракобатнокии маҳсулоти истехсоли ватанӣ тадбирҳои зарурӣ андешем.

Дар робита ба ин, ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки соли 2020 ҷиҳати ба 87,4 миллиард сомонӣ расонидани ҳамми мачмӯи маҳсулоти дохилий бо суръати афзоиши он дар сатҳи 7,8 фоиз ва дар ҳамми 26 миллиард сомонӣ таъмин кардани кисми даромади бучет ҷорҳои зарурӣ андешад.

Ҳукуматро, ҳамчунин, зарур аст, ки дар 7 соли оянда суръати афзоиши воеии мачмӯи маҳсулоти дохилиро дар як сол 7-8 фоиз, афзоиши ҳамми онро беш аз 1,8 баробар ва ба ҳар сари аҳолӣ 1,7 баробар таъмин намуда, ҷиҳати ба 45 фоиз расонидани хиссаи табакаи миёнаи аҳолӣ ва то 18 фоиз паст намудани сатҳи камбизоатӣ накшахои тасдиқгардидаро босифат амалӣ намояд.

Холо мо дар давраи анҷомёбии марҳалаи аввали “Стратегияи миллии рушди Чумхурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030” ва оғози марҳалаи дуюми он қарор дорем.

Вобаста ба ин, ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки то охири соли 2020 барномаи миёнамуҳлати рушдро барои солҳои 2021-2025 қабул намояд.

Ҳукумати мамлакат, инчунин, вазифадор карда мешавад, ки бо максади ҳарчи зудтар ҷорӣ кардани технологияҳои ракамий дар соҳаҳои иктисоливу иҷтимоӣ, ки дар Паёми соли гузашта таъқид гардида буд, концепсияи иктисолиёти ракамий ва дар асоси он барномаи миёнамуҳлати рушди иктисолиёти ракамиро қабул ва амалӣ созад.

Макомоти давлатӣ дар шароити иктисоли бозаргонӣ ва ракамигардонии фаъолияти идоракуниву истехсолот бояд сиёсати ягонаи иктисолиро танҳо бо истифодаи механизму ва шаклу усуљҳои муосир ба танзим дароранд.

Дар мулокоте, ки ман бо кормандони макомоти молия, андоз, гумрук, сармоягузорӣ ва

бонкҳо доштам, ҷихати таҳияи Кодекси андоз дар таҳрири наъ супориши катъӣ додам.

Масъулонро зарур аст, ки ҳангоми таҳияи он ҳавасмандсозии истехсолкунандагони ватаний, боз ҳам соддаву оммафахм гардонидани маъмурикционии андоз ва беҳтар кардани фазои сармоягузориро пешбинӣ намоянд.

МО бояд ба рушди бахши ҳусусӣ таваҷҷуҳи аввалиндарача зоҳир карда, заминаи ягонаи ҳуқуқиро барои ҳамаи иштирокчиёни фаъолияти иқтисодӣ, сарфи назар аз шакли моликияти онҳо, мухайё созем.

Ҷихати химояву дастирии фаъолияти соҳибкорӣ ва ҷалби сармоя аз ҷониби Ҳукумати қишвар дар се соли оҳир дар соҳаҳои саноати сабук, қишоварзӣ, дорусозӣ, парандапарварӣ, ҷорводорӣ, сайёҳӣ ва дигар бахшҳои афзалиятнок иловатан 30 намуди имтиёзу сабукиҳо ҷорӣ карда шуданд.

Танҳо солҳои 2016-2018 маблаги умумии имтиёзҳои ҷоришуда беш аз 15 миллиард сомониро ташкил намуд, ки ин саҳми Ҳукумати мамлакат ба рушди соҳибкорӣ дар соҳаҳои иқтисодиву истехсолӣ мебошад.

Илова бар ин, дар заминаи ислоҳоти татбикнамудаи Ҳукумати мамлакат дар се соли оҳир шумораи санчиши фаъолияти субъектҳои ҳочагидор шаш баробар кам шудааст.

Агар соли 2016 шумораи чунин санчишҳо қариб 300 ҳазорро ташкил дода бошад, соли ҷорӣ ҳамагӣ 48 ҳазорро ташкил кардааст.

Ҳадафи мо аз такмили конунгузорӣ, ки ба дастирий ва рушди бахши ҳусусӣ, маҳсусан, истехсоли маҳсулоти низомӣ равона гардидааст, ҷорӣ намудани низоми дакики андозбандӣ, содда гардонидани расмиёти иҷозатдигарӣ иҷозатномадигӣ ва кам кардани шумораи онҳо, ба талаботи замони муносир мутобик намудани тартиби пешниҳоди хизматрасонихо давлатӣ ва роҳандозии ҷорӯро ҳавасмандгардонӣ мебошад.

Ба Хукумат ва парламенти кишвар зарур аст, ки хангоми баррасӣ ва такмили конунгузорӣ, маҳсусан, зимни таҳияи Кодекси андоз дар таҳрири нав ба ин масъалаҳо диккати аввалиндарача диханд.

Хукумати Тоҷикистон ба сармоягузории соҳаҳои иқтисодиёт ҳамчун воситаи асосии саноатиқунонии босуръат таваҷҷуҳи хосса зоҳир намуда, дар самти беҳтар гардонидани фазои сармоягузорӣ ва ҷалби ҳарчи бештари сармояи мустаким тадбирҳои мушаҳҳасро амалӣ карда истодааст.

Дар солҳои 2013-2019 ба соҳаҳои гуногуни иқтисодиёти кишвар 57,3 миллиард сомонӣ сармояи ҳориҷӣ ворид гардидааст, ки қариб 30 миллиард сомонии он сармояи мустаким мебошад.

Тибки санадҳои қабулшуда ҷалби сармояи ҳусусӣ бояд афзоиш ёфта, соли 2020 ҳиссаи он нисбат ба маҷмӯи маҳсулоти доҳилий ба 10 фоиз расонида шавад.

Солҳои 2013-2019 барои амалисозии афзалиятҳои дар барномаҳо муайяншуда 80 лоихаи давлатии сармоягузорӣ татбик гардида, ба иқтисодиёти мамлакат зиёда аз 13,2 миллиард сомонӣ сармояи давлатӣ равона карда шудааст.

Холо дар кишвар 66 лоихаи давлатии сармоягузорӣ амалӣ шуда истодааст, ки маблаги умумии онҳо 32,4 миллиард сомониро ташкил медиҳад.

Дар соли 2020 татбики боз 23 лоихаи нави давлатии сармоягузорӣ ба маблаги 3,8 миллиард сомонӣ оғоз меёбад.

Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ, вазорату идораҳо ва роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳоро зарур аст, ки бо истифода аз заҳираӯ имкониятҳои иқтисодии кишвар фаъолияти ҳудро ҷиҳати беҳтар намудани фазои сармоягузориву соҳибкорӣ ва истифодаи воситаҳои дастгирииву ҳавасмандгардонии соҳибкорон ҷоннок намоянд.

Инчунин, ҳамкориро бо ширкатҳои ватаниву ҳоричӣ бо максади ҷалби сармояи мустаким барои ташкили корхонаҳои хурду миёнаи истехсолӣ, баҳусус, дар соҳаҳои саноати сабук ва ҳӯрокворӣ таквият баҳшанд.

Ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки барои дастгирии сохибкории хурду миёна, маҳсусан, дар соҳаҳои истехсолӣ ва содироткунандагони ватаний ҷиҳати иҷрои вазифаҳои Фонди дастгирии сохибкорӣ бонк таъсис дихад.

Ҳамзамон бо ин, зарур аст, ки барои фаъолияти самарабаҳши карздиҳии ин бонк чудо кардани маблаг аз бучети давлат ҳамасола зиёд карда шавад.

Сиёсати давлат дар соҳаҳои савдо ва хизматрасонӣ дар ояндаи наздик бояд ба се самти асосӣ - ҳавасмандгардонии содирот, таъмин намудани гуногуншаклии истехсолоти ба содирот нигаронидашуда ва соддагардонии расмиёти савдо равона гардад.

Дар робита ба ин, Вазорати рушди иқтисод ва савдо, Ҳадамоти гумрук, Агентии содирот, Палатай савдо ва саноатро зарур аст, ки корҳоро ҷиҳати татбики равзанаи ягонаи амалиёти содиротиву воридотӣ ва транзитӣ суръат баҳшида, дар масъалаи шомил шудан ба низоми умумии барҳурдорӣ аз имтиёзҳо ва “долонҳои сабз” тадбирҳои амалиро ба роҳ монанд.

Харчанд ки дар соҳтори содирот молу маҳсулоти истехсоли корхонаҳои кишвар зиёда аз 450 номгӯро ташкил дода, хиссаи содирот дар гардиши савдои ҳоричӣ аз 18,9 фоизи соли 2013 ба 27,4 фоиз дар соли 2019 расидааст, вале ин холо ҳам конеъкунанда нест. Яъне суръати афзоиш ҳанӯз паст мебошад.

Дар ин давра ҳачми содироти сement, риштаи пахтагӣ, маъдану концентратҳо, колинҳо ва баъзе намудҳои дигар афзоиш ёфта, содироти алюминийи аввалия, нахи пахта, меваю сабзавот ва консерва бо сабабҳои гуногун коҳиш ёфта истодааст.

Хукумати мамлакат вазифадор аст, ки дар солҳои минбаъда тамоми захираҳоро ба баланд бардоштани иктидори содиротии кишвар, зиёд намудани хиссаи маҳсулоти нихоии саноатӣ дар ҳачми содирот ва аз байн бардоштани монеаҳои маъмурии мавҷуда равона созад.

Яке аз масъалаҳои ҳалталаб дар пешбурди содирот муаррифӣ нагардидани маҳсулоти истехсоли ватаний ва иштироки нокифоя дар намоишгоҳҳои байналмилалӣ мебошад ва аз масъулон, аз чумла Палатаи савдо ва саноат такозо менамояд, ки дар ин самт корро ҷоннок намоянд.

Бо ин максад ва ҷиҳати дастрасӣ ба маълумот оид ба номгӯи маҳсулоти содиротӣ ва корҳонаҳои истехсолқунанда зарур аст, ки портали савдои Тоҷикистон такмил дода шуда, корҳонаҳои саноатӣ барои муаррифии маҳсулот ва пайдо намудани шарикони ҳориҷӣ сомонаҳои интернетии ҳудро таъсис диханд.

Вазорати саноат ва технологияҳои нав бояд бо истифода аз таҷрибаи байналмилалӣ ва бо максади муаррифии маҳсулоти ватаний маълумоти даҳлдорро бо зикри номи корҳона, номгӯи маҳсулоти содиротӣ ва дигар иттилооти зарурӣ мунтазам ба нашр расонад.

Имрӯз дар берун аз кишвар имконияти пайдо кардани маълумоти коғӣ доир ба корҳонаҳои саноатӣ ва маҳсулоти аз лиҳози Ҷекологӣ тозаи Тоҷикистон маҳдуд аст.

Сомонаҳои интернетии корҳонаҳо роҳи аз ҳама самараноки муаррифии маҳсулоти саноатӣ ба ҳисоб мераванд. Роҳи дигари пешниҳоди маҳсулот барои фурӯш иштирок дар намоишгоҳҳои маҳсулоти саноатӣ дар кишварҳои ҳориҷӣ мебошад. Яъне аз ҳамаи воситаҳо бояд васеъ истифода карда шавад.

Дар робита ба ин, Вазорати рушди иқтисод ва савдо, Агентии содирот ва Палатаи савдо ва саноат вазифадор карда мешаванд, ки барномаи рушди содиротро барои солҳои 2021-2025 таҳия ва ба баррасии Хукумати кишвар пешниҳод намоянд.

Илова бар ин, бояд гуфт, ки масъалаи дастрасии соҳибкорон, маҳсусан,

молистехсолкунандагон ба захираҳои молиявии дарозмуҳлат ва нисбатан арzon то ханӯз хамчун масъалаи халталаб бокӣ мемонад.

Низоми бонкӣ бояд ба рушди соҳаҳои вokeии иқтисодиёт, фаъолнокии бахши хусусӣ ва гардиши савдои хоричӣ мусоидат намояд ва сарчашмаи асосии дастгирии молиявии хадафҳои давлат бошад.

Бинобар ин, Бонки миллӣ вазифадор карда мешавад, ки чихати муайян намудани сабабҳои кам ҷалб гардидани сармояи дохиливу хоричӣ барои ташкили бонкҳои нав ва камшавии сармояи оинномавии бонкҳои амалкунанда ҷораҳои зарурӣ андешида, сиёсати пуливи карзиро ба рушди устувори иқтисоди миллӣ ва афзоиши содирот равона намояд.

Бонки миллии Тоҷикистон якҷо бо Бонки давлатии амонатгузории Чумхурии Тоҷикистон - "Амонатбонк" бояд чихати ба таври назаррас зиёд намудани ҳамми карздиҳӣ ба соҳаҳои иқтисодиёт, алалхусус, бахшҳои истехсолӣ ва паст кардани фоизи он ҷораҳои таъхирнопазир андешад.

Бонки миллӣ вазифадор аст, ки якҷо бо макомоти даҳлдори давлатӣ барои дар доираи нишондихандаҳои пешбинишуда нигоҳ доштани сатҳи таваррум тадбирҳои мушаххасро амалӣ гардонад.

Инчунин, бо максади таъсиси намояндагии бонкҳои алоҳидаи кишварҳои шарик чихати таъмини шароити беҳтар барои фаъолияти корхонаҳои истехсолӣ бо сармояи шарикон ҷорачӯй намояд.

Вакилони мухтарам!

Мо саноатикунонии босуръатро хамчун хадафи ҷоруми стратегии кишвар кабул кардем, зеро рушди саноат барои таъмин намудани устувории иқтисодиёт, ташкили ҷойҳои нави корӣ, баланд бардоштани иқтидори содиротии мамлакат ва ракобатнокии он замина мегузорад.

Дар натиҳаи тадбирҳои андешидашуда дар 7 соли охир ҳачми истехсоли махсулоти саноатӣ кариб 3 баробар (аз 10 миллиард сомонӣ ба 27,5 миллиард сомонӣ) ва хиссаи соҳа дар мачмӯи махсулоти доҳилии кишвар 5,1 банди фоизӣ (аз 12,6 ба 17,7 фоиз) зиёд гардидааст.

Вале нишондихандаҳои соҳа ҷаҳони босифати барномаҳои қабулгардида ҳанӯз нокифоя буда, корҳо дар самти баланд бардоштани ракобатнокии махсулоти истехсоли ватаний, татбики сиёсати мусоидат ба содирот ва воридотивазкунӣ конеъкунанда нестанд.

Аз ин лиҳоз, роҳбарони вазоратҳои саноат ва технологияҳои нав, рушди иқтисод ва савдо, кишоварзӣ, корҳои ҳориҷӣ, Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ, Кумитаи рушди маҳал ва Агентии содирот бояд якҷо бо роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо доир ба интиҳоби минтаҳаҳо тибқи занчираи “ашёи хом - истехсоли махсулоти нуҳӣ - дарёфти бозори фурӯш” тадбирҳои зарурӣ андешанд.

Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ, Агентии содирот якҷо бо роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ҷаҳони босифати баланд бардоштани малакаи соҳибкорон дар самти омода намудани накшҳои пешбурди фаъолият мунтазам ҷорҷӯрӣ намоянд.

Бо максади таҳияи лоихаҳои сармоягузорӣ дар асоси ашёи хоми ватаний ва пешниҳоди онҳо ба сармоягузорон бояд дар назди Корхонаи воҳиди давлатии “Точинвест” - и Кумитаи сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ бо ҷалби мутахассисони доҳиливӯ ҳориҷӣ воҳиди алоҳидай карордодӣ таъсис дода шавад.

Бо талошҳои Ҳукумати мамлакат дар панҷ соли охир бо ширкатҳои сармоягузории ҳориҷӣ ва ватаний 14 созишномаи сармоягузорӣ ҷаҳони ҷалби сармояи мустаким ба маблаги беш аз 14 миллиард сомонӣ ба имзо расонида шудааст, ки бо татбики онҳо 20 корхонаи нави истехсолӣ бунёд карда мешавад.

Холо дар соҳаи энергетика 12 лоихаи давлатии сармоягузорӣ ба маблаги умумии 16,1 миллиард сомонӣ татбик шуда истодааст.

Дар доираи ин лоихаҳо мо ду агрегати нерӯгоҳи барки обии «Рогун»-ро ба кор андоҳтем.

Соли 2019 таҷдиди нерӯгоҳҳои барки обии «Норак» ва «Кайроккум» ба маблаги 5,5 миллиард сомонӣ оғоз гардида, татбики чунин лоиха дар нерӯгоҳи барки обии “Сарбанд” ба маблаги 1,3 миллиард сомонӣ идома дорад.

Таҷдиди нерӯгоҳи барки обии “Сарбанд” аввали соли 2021 ба анҷом расида, дар натиҷа иқтидори он кариб 45 мегаватт зиёд карда мешавад.

Имрӯз корҳо барои оғози бунёди нерӯгоҳи барки обии “Себзор” дар ноҳияи Рошткалъаи Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон босуръат идома доранд.

Бо ин максад, Ҳукумат беш аз 470 миллион сомонӣ сармояи давлатиро равона менамояд ва мо ният дорем, ки ин иншооти муҳимро соли 2022 ба истифода супорем.

Амалишавии лоихаҳо дар соҳаи энергетика имкон дод, ки ҳаҷми истехсоли нерӯи барк дар 7 соли охир, яъне солҳои 2013-2019 - ум 1,3 баробар (аз 16 миллиард ба зиёда аз 20 миллиард киловатт - соат) афзоиш ёбад.

Дар робита ба ин масъала, Ҳукумати мамлакатро вазифадор месозам, ки ба истифодаи самаранок ва сарфакоронаи нерӯи барк тавассути баҳрабардорӣ аз технологияҳои каммасраф, бунёди иқтидорҳо ва шабакаҳои нави барк, таҷдиду баркарорсозии шабакаҳои мавҷуда, чорӣ намудани низоми муосири назорату баҳисобигарӣ ва коҳиш додани талафоти нерӯи барк тадбирҳои зарурӣ андешад.

Бунёди инфрасоҳтори наклиёт барои ба кишвари транзитӣ табдил додани Тоҷикистон ва осон намудани содироти маҳсулоти ватанӣ нихоят мухим мебошад.

Имрӯзҳо дар соҳаи наклиёт 11 лоихаи давлатии сармоягузорӣ ба маблаги умумии беш аз 8,5 миллиард сомонӣ татбик шуда истодааст.

Соли 2020 лоихаҳои таҷдид ва бунёди китъаи Обигарм-Нурободи шоҳроҳи Ваҳдат-Қарамик (яъне Лахш) ба маблаги 3,5 миллиард сомонӣ, Қалъаиҳумб - Ванҷ бо арзиши лоихавии 2,2 миллиард сомонӣ, Ҳулбук - Темурмалик ба маблаги 200 миллион сомонӣ ва соҳтмони пули хафтуми дарёи Панҷ миёни Тоҷикистон ва Чумхурии Исломии Афғонистон дар мавзеи Қокул бо 18 километр роҳи мошингард ба маблаги 70 миллион сомонӣ ва дигар лоихаҳо оғоз меёбанд.

Холо таҷдиду соҳтмони роҳҳои мошингарди Душанбе - Боҳтар, Ҳучанд - Исфара, Қӯлоб - Шамсиддин Шоҳин, Шкев - Қалъаиҳумб, Қӯлоб - Муъминобод ба маблаги беш аз 4 миллиард сомонӣ идома дошта, роҳҳои зикршуда то ҷашни 30 - солагии истиқлолияти давлатӣ ба истифода дода мешаванд.

Вазорати наклиёт вазифадор карда мешавад, ки якҷо бо Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ ҷиҳати дарёфти маблагҳои сармоягузорӣ барои бунёди долонҳои зидди тарма дар китъаҳои осебпазири роҳи мошингарди Душанбе - Ҷанок ва бехтарсозии имкониятҳои накби “Истиқлол” тадбирҳои зарурӣ андешад.

Ҳамчунин, Вазорати наклиёт корҳоро дар самти таҳияи лоихаҳои таҷдиду азнавсозии роҳи мошингарди Ҳучанд - Конибодом, Боҳтар - Дангара - Қӯлоб, Боҳтар - Носирӣ Ҳусрав ва роҳҳои дигар чоннок намояд.

Бояд гуфт, ки танҳо дар се соли охир тибки накшай корҳои ободониву бунёдкорӣ ба истиқболи 30 - солагии истиқлолияти давлатӣ дар шаҳру дехоти қишвар аз хисоби соҳибкорону шаҳсони саҳоватпеша ва аҳолӣ 1450 километр роҳҳои чумхуриявию маҳаллий ва 108 пул бунёду таҷдид карда шуданд.

Чунин корҳо, ки гувоҳи фаъолнокии баланди мардуми қишвар ба хотири ояндаи неки Ватани маҳбубамон ба хисоб мераванд, холо бомаром идома доранд.

Масалан, Бобоҷонов Муҳиб - сокини 80-солаи нохияи Рашт якчо бо фарзандонаш соли гузашта 42 километр ва имсол 16 километр роҳро азнавсозӣ карда, толори варзиш, пул, ҷоҳҳои обкашӣ ва ҷорӯрои истиқоматӣ барои маъюбон ва оилаҳои камбизоат соҳта, ҳоло ба масофаи 10 километр ҳатти оби нӯшоқӣ кашида истодааст ва максад дорад, ки дар шаҳри Душанбе як корхонаи бузурги нассочӣ бунёд намояд.

Аз ҷониби соҳибкори ватанӣ Абдуҳалил Гуломов дар нохияи Фирдавсии шаҳри Душанбе соҳтмони мактаб барои 2400 ҷойи нишаст дар як баст ба маблаги беш аз 35 миллион сомонӣ оғоз шудааст.

Аз ҷониби ҳамин соҳибкор як сол қабл дар дехаи Шаҳристони нохияи Рӯдакӣ бинои замонавии муассисаи таҳсилоти миёнай умумӣ барои 1280 хонанда бо ҳарчи 21 миллион сомонӣ соҳта, ба истифода дода шуд.

Ҳамчунин, аз ҷониби ин соҳибкор дар шаҳри Кӯлоб бинои муассисаи таҳсилоти миёнай умумӣ ба маблаги 35 миллион сомонӣ барои 2500 ҷойи нишаст бунёд шуда истодааст, ки соли 2021, яъне дар арафаи таҷлили 30-солагии истиқлолияти давлатӣ ба истифода дода мешавад.

Дар ду-се сол барои 6200 толибilm ҷойи таҳсилу шароити сатҳи баланд мухайё кардани як соҳибкор лоики таҳсину оғарин аст.

Дар ин самт роҳбарони ширкатҳои истеҳсолӣ низ фаъол мебошанд.

Аз ҷониби Ширкати “Чунгтсай Мoxir сement” дар нохияи Синои шаҳри Душанбе соҳтмони мактаб барои 2400 ҷойи нишаст ба маблаги 45 миллион сомонӣ оғоз карда шуда, дар арафаи таҷлили 30-солагии истиқлолияти давлатӣ мавриди баҳрабардорӣ карор дода мешавад.

Ширкати “Чунгтсай Мoxir сement” соли 2016 дар дехоти Даҳанаи нохияи Ёвон мактаби таҳсилоти умумиро барои 640 хонанда ба маблаги 13 миллион сомонӣ соҳта, ба истифода додааст. Ин ширкат, дар мачмӯъ, кариб 1000 ҷойи кории доимӣ мухайё

кардааст.

Ин гуна икдому ташаббусҳо, ки имрӯзҳо аз ҷониби садҳо нафар соҳибкорону шахсони химматбаланд амалӣ шуда истодаанд, ҳамеша кобили таҳсину дастгирӣ мебошанд. Вокеан, вазифаи муқаддаси ҳар яки мост, ки ба хотири пешрафти минбаъдаи Тоҷикистони азизамон ва фароҳам овардани шароити зиндагии арзанд ба ҷониши сокинони қишвар саъю талош намоем.

Вобаста ба накшай корҳои ободониву бунёдкорӣ дар шаҳру нохияҳо рушди соҳаи соҳтмон баъзило ба назар мерасад.

Соҳтмон яке аз соҳаҳои мухимми иҷтимоиву иқтисодӣ, инъикоскунандай рушди қишвар ва сатҳу сифати зиндагии мардум мебошад.

Бо максади бехтар намудани пешбуруди фаъолият дар соҳаи меъмориву шаҳрсозӣ ва соҳтмон санадҳои меъёрии хукуқии соҳа такмил дода шудаанд.

Танҳо дар давоми хафт соли охир ба маблаги беш аз 37 миллиард сомонӣ фондҳои асосӣ ба кор андохта, кариб 8 миллион метри мураббаъ манзилҳои истикоматӣ ва иншооти дигар ба истифода дода шудаанд.

Дар замони соҳибистиклой бо дарназардошти афзоиши шумораи аҳолии мамлакат ва бо максади ҳалли мушкилоти иҷтимоии мардуми қишвар 135 ҳазор гектар замин ба ҷониши қишиғӣ манзили истикоматӣ таксим карда, дода шуд.

Доир ба ин масъала таъқид менамоям, ки ҳангоми бунёди манзилҳои истикоматӣ ва иншооти гуногун бояд санъати меъморӣ риоя гардида, ба ҷониши қишиғӣ манзили истикоматӣ таксим карда, дода шуд.

Дар робита ба ин, Кумитаи меъморӣ ва соҳтмон, макомоти иҷроияи махаллии ҳокимиюти

давлатӣ ва дигар макомоти марбутаро зарур аст, ки дар вакти таҳияи накшахои шаҳраку дехот, банақшагирии бунёди иншооти иҷтимоиву сайёҳӣ ва иншооти дигар риояи хатмии коидаву меъёрои шаҳрсозӣ ва соҳтмон, истифодаи васеи суннату унсурҳои меъмории миллӣ ва сифати масолехи соҳтмонро таъмин намоянд.

Ҳамчунин, маъсъулонро зарур аст, ки барои таъмини рушди соҳаи соҳтмон ҷиҳати ба стандартҳои мусосир мутобик гардонидани сифати иншооти соҳташаванд ва омода намудани қадрҳои сатҳи баланди соҳаи меъморӣ дар дохил ва ҳориҷи кишвар тадбирҳои иловагӣ андешанд.

Бо истифода аз фурсат, ба тамоми мардуми шариғи Тоҷикистон, аз чумла соҳибкорон ва шаҳсони химматбаланд барои корҳои ободонии то имрӯз амаликардаашон бори дигар изҳори сипосу миннатдорӣ менамоям.

Ба ҳамаи сокинони мамлакат муроҷиат мекунам, ки то ҷашни муқаддасу бузурги 30 - солагии истиқлолияти давлатии Тоҷикистони махбубамон ҳар як оила ба масъалаи таҷдиду азnavsозӣ, тозаву озода ва ободу зебо гардонидани манзили зист, кӯчаву хиёбон ва ҳамаи махалҳои аҳолинишин кӯшиш намояд.

Мо бояд ин ҷашни мубораки миллиамонро дар шароити аз имрӯза бехтар ва бо дастовезҳои арзандай миллати некномамон истиқбол намоем.

Ҳамвatanони азiz!

Мачмаи Умумии Созмони Милали Муттаҳид бо дастгирии ташабbusи ҷаҳорumi мамлакати мо дар кишварҳое, ки норасони об дар онҳо зиёд аст, як силсила барномаҳоро амалӣ карда истодааст.

Дар ин росто, мо низ ҳамчун пешоҳанги ин амал дар Тоҷикистон дар доираи “Барномаи ислоҳоти соҳаи оби Чумхурии Тоҷикистон барои солҳои 2016-2025” доир ба таъмин кардани аҳолии кишвар бо оби босифати ошомиданӣ як силсила корҳоро анҷом додем.

Дар самти таъминоти ахолӣ бо оби босифати ошомиданӣ ва обёрии заминҳои кишоварзӣ дар ҳамкорӣ бо шарикони рушд 52 лоихаи сармоягузории давлатӣ дар ҳачми 7,8 миллиард сомонӣ татбик шуда истодааст.

То имрӯз дар 23 шаҳру нохияни кишвар, аз чумла дар аксари шаҳру нохияҳои вилояти Сугд татбики лоихаҳои сармоягузории давлатӣ доир ба обтаъминкунӣ дар ҳачми 1,5 миллиард сомонӣ ба анҷом расида, 9 лоихаи дигар ба маблаги боз 1,5 миллиард сомонӣ идома дорад.

Дар натиҷа дар шаҳрҳои Душанбе, Ҳучанд, Ваҳдат, Ҳисор ва нохияҳои Панҷу Мир Сайд Алии Ҳамадонӣ мушкилоти таъмини ахолӣ бо оби босифати нӯшокӣ асосан ҳал гардидааст.

Аmmo сифати ичрои корҳо дар доираи лоихаҳои сармоягузории давлатӣ ва таъминоти сокинони ҷандин шаҳру нохияни кишвар бо оби ошомиданӣ ҳанӯз моро қонеъ карда наметавонад.

Бо вучуди он ки Тоҷикистон кишвари сероб мебошад, дар шароити имрӯза ва бо дарназардошти манфиатҳои наслҳои оянда мо бояд роҳҳои истифодаи самараноку сарфакорона ва муносибати эҳтиёткорона бо заҳираҳои обро васеъ ҷорӣ намоем.

Дар шароите, ки пайомадҳои тагийирёбии иклими аксари мамолики дунёро ба ташвиш овардаанд, олимони моро зарур аст, ки ба ин масъалаи глобалий бештар аҳаммият диханд.

Ба Академияи илмҳо зарур аст, ки дар ҳамкорӣ бо олимони кишварҳои дигар дар самти пайомадҳои тагийирёбии иклими таҳқиқоту омӯзиш гузаронида, дастовардҳои кишварро дар ин самт ҳамаҷониба муаррифӣ намояд.

Ба ҷаҳониён шарҳ додани аҳаммияти ташаббусҳои Тоҷикистон дар соҳаи об, пеш аз ҳама,

вазифаи олимони кишвар мебошад.

Дар Тоҷикистон истехсоли 98 фоизи нерӯи барк ба соҳаи гидроэнергетика рост меояд.

Бинобар ин, кишвари мо аз хисоби нишондихандаи партови газҳои гулхонай дар ҷаҳон ҷойи 135 - умро ишғол менамояд, ки ин макоми ҳеле баланд ва саҳми арзишманди Тоҷикистон дар ҳалли мушкилоти глобалӣ мебошад.

Ин чунин маънӣ дорад, ки ҳаҷми партови газҳои гулхонай дар Тоҷикистон ба ҳар як нафари аҳолӣ дар микёси минтака камтарин буда, саҳми муносаби мо дар беҳдошти вазъи экологии минтака ва сайёра мебошад.

Дар нигоҳ доштани сатҳи пасттарини партовҳои заرارовар ба мо истифодаи васеи манбаъҳои баркароршавандай энергия, асосан гидроэнергетика мусоидати чиддӣ менамояд.

Хотирнишон месозам, ки истифодаи васеи манбаъҳои баркароршавандай энергия, баҳусус, захираҳои об яке аз сарчашмаҳои асосии тавлиди “энергияи сабз” ва рушди “иктисоди сабз” ба хисоб меравад.

Бо пурра ба кор даромадани нерӯгоҳи барки обии “Рогун” Тоҷикистон дар микёси олам ба катори се кишвари аввали тавлидкунандай “энергияи сабз” шомил мегардад.

Дар ҳудуди Тоҷикистон 13 ҳазор пиряҳҳои ҳурду бузург, аз ҷумла дарозтарин ва бузургтарин пиряҳи дар ҳушқӣ ҷойгиршудаи дунё бо номи Федченко, ки дарозии он 76 километрро ташкил медиҳад, мавҷуд буда, масоҳати умумии онҳо 6 фоизи ҳудуди кишварро дар бар мегирад.

Дар ҷилд соли охир аз таъсирӣ гармшавии иклимат беш аз ҳазор пиряҳ об шуда, пурра аз байн рафтааст.

Холати кунунии пиряҳҳо такозо менамояд, ки якъо бо соҳторҳои байналмилаливу минтакавӣ, аз ҷумла дар самти ташкил намудани экспедитсияҳои омӯзиши вазъи онҳо тадбирҳо андешидан шаванд.

Дар солҳои минбаъда пайомадҳои манғии таѓиирёбии иклими ба соҳаи кишоварзӣ низ меафзояд.

Сол ба сол афзоиш ёфтани масоҳати заминҳои бекор, биёбоншавӣ ва камобиву хушсолӣ боиси торафт паст шудани хосилнокии зироатҳои кишоварзӣ мегардад.

Моро зарур аст, ки маданияти баланди заминдориро риоя намуда, ҷихати истифодаи самараноку сарфакоронаи об барои обёрии заминҳо, ҷорӣ намудани технологияҳои каммасраф дар соҳаи кишоварзӣ ва хифзи заҳираҳои об тадбирҳои доимӣ андешем.

То имрӯз дар самти азхудкуни заминҳои нави обёришаванда, баркарорсозии заминҳои аз гардиши кишоварзӣ берунмонда ва рушди соҳаи кишоварзӣ дар минтақаҳои гуногуни кишвар 12 лоихаи сармоягузории давлатӣ дар ҳачми кариб 2 миллиард сомонӣ татбик гардидааст ва ҳоло ҷунин лоихаҳо ба маблаги 665 миллион сомонӣ идома доранд.

Бо вучуди ин, ҳар сол майдони беш аз 40 ҳазор гектар замин дар ҳолати гайриканоатбахши мелиоративӣ карор мегирад.

Вазорати кишоварзӣ, Агентии беҳдошти замин ва обёрий якъо бо макомоти иҷроияи махаллии ҳокимиюти давлатӣ вазифадоранд, ки дар самти пешгирий кардани аз гардиши кишоварзӣ баромадан ва шӯршавии заминҳо тадбирҳои доимӣ андешанд.

Роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо вазифадоранд, ки якъо бо Вазорати кишоварзӣ ҷихати зиёд кардани майдони кишти зироатҳо, ташкили гармхонаву сардхонаҳо ва бехтар намудани таъминоти бозори истеъмолӣ бо маҳсулоти хушсифати ватании аз лиҳози экологӣ тоза, коркарди маҳсулоти соҳа ва афзоиш додани ҳачми содирот

чораҳои катъӣ андешанд.

Аз як китъаи замин гирифтани на як-ду, балки се-ҷор хосил, баланд бардоштани хосилнокии зироатҳо ва рушди соҳаи тухмипарварӣ низ аз ҷумлаи масъалаҳои мухимми фаъолияти олимон ва қишоварзон дар ин самт ба ҳисоб меравад.

Ҳамватанони арҷманд!

Рушди соҳаи сайёҳӣ самти афзалиятноки сиёсати давлати мо ба ҳисоб рафта, ҷихати боз ҳам тараккӣ додани он аз ҷониби Ҳукумати мамлакат вобаста ба пардоҳти андоз ва бочҳои гумруқӣ як катор имтиёзҳо пешбинӣ гардидаанд.

Аллакай, дар зарфи соли якуми эълон гардидани “Солҳои рушди дехот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ” дар дехоти мамлакат як катор пешравиҳо ба назар расида, рушди сайёҳӣ ва омӯзиши ҳунарҳои мардумӣ идома ёфта истодааст.

Бо вучуди ин, мо бояд суръати ободонӣ ва бунёдкориро боз ҳам вусъат бахшем, мушкилоти ҷойдоштаро бартараф созем ва барои рушди дехот, сайёҳӣ ва таквияти омӯзиши ҳунарҳои мардумӣ тадбирҳои иловагиро роҳандозӣ намоем.

То имрӯз дар қишвар зиёда аз 200 ширкати сайёҳӣ фаъолият дошта, 15 лоихаи инфрасоҳтори сайёҳӣ аз имтиёзҳои пешбiniшуда бархурдор гардидааст.

Дар нуҳ моҳи соли ҷорӣ беш аз як миллион нафар сайёҳон аз мавзеъҳои нодири қишвари мо дидан кардаанд, ки нисбат ба соли гузашта 20 фоиз зиёд мебошад.

Зарур аст, ки дар соли 2020 ва солҳои минбаъда шароити инфрасоҳтори сайёҳӣ дар ҳамаи мавзеъҳои сайёҳӣ бехтар карда, сатҳу сифати хизматрасонӣ боз ҳам баланд бардошта шавад.

Бо максади ракобатпазир гардонидани соҳа дар бозори ҷаҳонии сайёҳӣ моро зарур аст, ки мутахассисони забондон, донандай фарҳанг таъриҳ ва технологияҳои мусирро омода қунем, қормандони ширкатҳои сайёҳӣ, роҳбаладҳо, тарҷумонҳо ва дигар мутахассисони соҳаро мутобик ба талаботи бозори сайёҳӣ ба воя расонем.

Рушди сайёҳӣ ва тарбияи қадрҳои баландиҳтисос дар ин самт ба пешрафти иқтисоди миллии қишвар такони ҷиддӣ бахшида, шумораи сайёҳонро ба мамлакат зиёд менамояд ва барои таъсиси ҷойҳои корӣ имкони бештар фароҳам меорад.

Ба хотири мухайё кардани шароити мусири таълимӣ барои тарбияи қадрҳо пешниҳод менамоям, ки дар заминай Донишкадаи соҳибкорӣ ва хизмат Донишкадаи сайёҳӣ, соҳибкорӣ ва хизмат таъсис дода шавад.

Бовар дорам, ки ба хотири рушди ин соҳаи мухим тамоми соҳторҳои давлатӣ, соҳибкорон, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва ташкилоту созмонҳои гайрихукуматӣ якҷо фаъолият намуда, ҷиҳати муаррифии арзандаи Тоҷикистони азиз талоши бештар мекунанд.

Бо максади боз ҳам бехтар намудани фазои сармоягузорӣ ва ҳавасмандгардонии соҳибкорони ҳориҷие, ки ба иқтисодиёти Тоҷикистон зиёда аз як миллион доллари амрикӣ сармоягузорӣ менамоянд, пешниҳод мешавад, ки ба онҳо аз ҷониби Вазорати қарҳои ҳориҷӣ ва намояндагиҳои дипломатии Тоҷикистон дар ҳориҷи қишвар раводиди бисёркаратаи панҷсола дода шавад.

Дар доираи "Солҳои рушди дехот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ", ҳамчунин, бо максади ҷалби ҳарчи бештари сайёҳон, пешниҳод мегардад, ки ба шаҳрвандони давлатҳои ҳориҷие, ки ҳукуки бо тартиби содда гирифтани раводиди Чумхурии Тоҷикистонро доранд, раводиди навъи сайёҳии бисёркарата дода, мухлати он то 60 рӯз дароз карда шавад.

Илова бар ин, бо максади соддагардонии рафтуомади ҳамвatanони бурунмарзие, ки зодагони Тоҷикистон мебошанд, раводиди бисёркаратаи сесола дода шавад.

Вазорати корҳои хоричӣ чихати татбики пешниҳодҳои зикр гардида лоихаи санади меъёрии хукуқии даҳлдорро ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод созад.

Хамчунин, Кумитаи рушди сайёхиро зарур аст, ки бо максади тарғиби бештари омилҳои таърихиву фарҳангӣ, кӯхнавардӣ, истироҳативу табобатӣ ва экологии Тоҷикистон барои ҷалби сайёҳони хоричӣ бо истифода аз таҷрибаи кишварҳои дар ин соҳа пешрафта пешниҳодҳои мушаҳҳас манзур намояд.

Дӯстони азиҳ!

Мо то имрӯз барои пешрафти соҳаҳои илму маориф, тандурустӣ, хифзи иҷтимоии аҳолӣ, фарҳанг, татбики сиёсати ҷавонон, занон ва оила ва рушди варзиш корҳои зиёдеро ба анҷом расонидем.

Дар марҳалаи кунунии пешрафти Тоҷикистон ба соҳаҳои илму маориф афзалияти аввалиндарача дода мешавад, зоро онҳо дар таҳқими поҳои давлати демократӣ ва хукукбунёду дунявӣ накши қалидӣ мебозанд.

Соли ҷорӣ ба маблаги 500 миллион сомонӣ 130 муассисаи таҳсилоти умумӣ бо зиёда аз 32 ҳазор ҷойи нишаст ба истифода супорида шуд.

Аз ин шумора 32 муассиса бо қарӣ 10 ҳазор ҷойи нишаст аз ҳисоби соҳибкорону шаҳрвандони саҳоватпешаи кишвар ба маблаги беш аз 122 миллион сомонӣ бунёд шуда, ҳиссаи онҳо дар соҳтмон ва таъмиру аз навсозии муассисаҳои соҳаи маориф ва дигар баҳшҳо рӯз ба рӯз афзуда истодааст.

Соли 2020 соҳтмони 181 муассисаи таҳсилоти умумӣ дар ҳачми 900 миллион сомонӣ бо мухайё намудани 54 ҳазор ҷойи нишаст пешбинӣ шудааст.

То ҷашни 30 - солагии истиқлолияти давлатӣ 128 муассисаи томактабӣ ва 338 муассисаи таҳсилоти умумӣ бунёд гардида, дар мачмӯъ, 1332 муассисаи таълимӣ ва томактабӣ тармиму таҷдид карда мешавад.

Илова бар ин, холо бо саъю кӯшиши соҳибкорон зиёда аз 400 муассисаи фарҳангӣ, 105 bemorxona navu darmongox, 257 маркази саломатӣ ва 467 бунгохи тиббӣ бунёд ва таъмиру aznavsозӣ шуда истодааст.

Ман аз номи худ ва Ҳукумати Тоҷикистон ба кулли мардуми кишвар, аз чумла ба ҳамаи соҳибкорони ватаниву бурунмарзиамон ва дигар шахсони химматбаланд, ки дар амали шудани Амри Роҳбари давлат дар бунёду таҷдиди роҳу пулҳо ва иншооти иҷтимоӣ, аз чумла муассисаҳои маориф ва фарҳангу тандурустӣ, коргоҳу корхонаҳои истехсолӣ, ҳатҳои обрасонӣ ва дигар корҳои ҳайр сахми ватандӯстона гузошта истодаанд, миннатдории самимӣ изҳор менамоям.

Роҳбарону кормандони соҳаи маорифро зарур аст, ки дар баробари чунин дастгириҳои давлат ва афроди ватандӯст сатҳу сифати таълимиро дар ҳар як муассисаи таълимӣ, сарфи назар аз шакли моликияти онҳо ва дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот баланд бардоранд.

Инчунин, назорати азхудкунии донишҳои замонавиро пурзӯр гардонида, наврасону ҷавононро ба мутолиаи китобҳои бадеиву илмӣ ташвик намоянд, кобилияти эҷодии онҳоро таквият бахшанд ва ба таълими фанҳои табиатшиносӣ, дақик ва риёзӣ таваҷҷуҳӣ бештар зоҳир намоянд.

Вобаста ба ин, пешниҳод менамоям, ки ба хотири боз ҳам бехтар ба роҳ мондани омӯзиши илмҳои табиатшиносӣ, дақик ва риёзӣ, инчунин, барои тавсеаи тафаккури техникии насли наврас солҳои 2020 -2040 “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақик ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф” эълон карда шаванд.

Вазорати маориф ва илм, Академияи илмҳо ва дигар вазорату идораҳое, ки дар соҳторашон муассисаҳои таълимӣ доранд, вазифадор карда мешаванд, ки накшаш ҷорабинҳоро доир ба ин масъала дар муҳлати се моҳ ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод намоянд.

Инчунин, пешниҳод менамоям, ки ҳамасола олимпиадаҳои чумхурияйӣ, вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявиро оид ба илмҳои табиатшиносӣ, дакик ва риёзӣ дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот баргузор намуда, голибони озмунҳо аз ҷониби вазорату идораҳо, макомоти иҷроияи ҳокимиюти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо аз лиҳози моддиву маънавӣ қадрдонӣ ва ҳавасманд гардонида шаванд.

Мардуми мамлакат барои иҷрои ниёзҳои динии ҳуд дар як муддати қӯтоҳи соҳибистиклолӣ зиёда аз 5 ҳазор масҷид бунёд карданд.

Акнун вакти он расидааст, ки маъракаи бунёди мактабҳо ва багчаву қӯдакистонҳоро вусъат бахшида, дар ин кори ҳайр ҳама якҷо саъю талош қунем ва саҳми ҳудро барои ояндаи давлату миллат гузорем, яъне гами фарзандонамонро ҳӯрем.

Ислоҳи ин мушкилоти ҷомеа, ки давлат ба он афзалият медиҳад, вазифаи ҳар як сокини бонангӯ номус ва боиродаву ватандӯст ба хисоб меравад ва бовар дорам, ки ин кори ҳайру савоб аз ҷониби ахли ҷомеа дастгирӣ мейёбад.

Мо бояд забони шево ва шоиронаи тоҷикиро мисли модар ва Ватани ҳуд дӯст дорем ва онро ҳамчун гавҳари бебаҳои ҳастиамон хифз қунем.

Забон ойинаест, ки дар он симои пурчилои миллат равшан инъикос мешавад ва мо бояд ба қадри ин нишонаи ҳастии миллатамон расем ва дар баробари ин, ба омӯзиши забонҳои русиву англисӣ ҳамчун забонҳои муоширати байналмилалӣ эътибори аввалиндарча дихем.

Мо омӯзиш ва аз ҳуд кардани забонҳоро на барои ҳуднамоӣ, балки бо максади маърифатнок гардонидани ҷомеа густариш медиҳем.

Аз ин рӯ, ҳар як фарди бедордил бояд барои ганӣ гардидаи забони модарӣ ва омӯхтани забонҳои ҳориҷӣ кӯшиш қунад, ба мутолиаи китоб диккати аввалиндарча дихад ва

чихати баланд бардоштани маърифатнокии худ саъю талош намояд.

Чунки тибки тахлилҳо вактҳои охир дур шудан аз китобхонӣ яке аз масъалаҳои нигаронкунанда дар байни хонандагону донишҷӯён ва омӯзгорони онҳо мебошад.

Доир ба ин масъала ман дар Рӯзи дониш Вазорати маориф ва илм ва роҳбарони муассисаҳои таълимӣ вазифадор намудам, ки муносибати хонандагонро ба хондани китоб ва аз ёд кардани порчаҳои назму наср ҷиддӣ назорат кунанд ва барои боло бурдани сатҳи маърифатнокӣ, тавсееи ҷаҳонбинӣ ва сухандону сухангӯ шудани насли ояндаи қишвар тадбирҳои ҷиддӣ ва судмандро ба роҳ монанд.

Роҳбарону масъулони соҳаро зарур аст, ки сатҳу сифати таълимро баланд бардошта, чихати боло рафтани савияи донишҷӯён тадбирҳои иловагиро роҳандозӣ намоянд ва ҳамзамон бо ин, ба тарбияи насли наврас диккати бештар дода, барои амалӣ гардидани Консепсияи миллии тарбия дар Чумхурии Тоҷикистон ҷораҳои зарурӣ андешанд.

Вобаста ба ин, ҳар сол озмуни “Фурӯги субҳи доноӣ” – ро баргузор намуда, ба он доираи ҳарчи васеътари ҷомеа ҷалб ва ҷихати ҳавасмандсозии голибон аз мактаб сар карда, то макомоти махалливу марказии ҳокимияти давлатӣ ҷорҷӯй карда шавад.

Яъне Вазорати маориф ва илм, вазорату идораҳое, ки дар соҳторашон муассисаҳои таълимӣ доранд, роҳбарони макомоти махаллии ҳокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо вазифадор карда мешаванд, ки минбаъд ҳар сол озмуни “Фурӯги субҳи доноӣ...” – ро аз рӯи се самт: якум- миёни тарбиягирандагон ва хонандагони муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумӣ; дуюм - таҳсилоти ибтидой, миёна ва олии қасбӣ ва сеюм - дар байни қалонсолон васеъ ба роҳ монанд.

Китобхонаҳо бояд ба маркази мухимми илму фарҳанг табдил дода шаванд, зеро китоб маҳсули аклу заковати мардуми соҳибтамаддун, омили асосии хифзи фарҳанги миллӣ ва яке аз мухимтарин воситаҳои маърифатнок кардани аҳли ҷомеа буда, кобилияти сухандониву суханрониро сайкал медиҳад, доираи андешаву тафаккур ва ҷаҳонбинии инсонро васеъ ва ўро ба роҳи дурусти зиндагӣ раҳнамоӣ мекунад.

Вобаста ба ин, ба вазоратҳои маориф ва илм, фарҳанг, соҳторҳои илмӣ, роҳбарони вилояташо, шаҳру нохияҳо ва муассисаҳои тъалимии ҳамаи зинаҳои таҳсилот супориш дода мешавад, ки ба хотири баланд бардоштани сатҳи маънавиёти аҳолӣ чопи китобҳои бадеиро зиёд намуда, дар як сол ҳондани на камтар аз панҷ китоби бадеӣ ва хифзи асарҳои манзуму мансури адибони гузаштаву мусирро барои қалонсолону ҳонандагон ба роҳ монанд ва иҷрои онро зери назорати катъӣ карор диханд.

Дар солҳои 2014-2019 аз ҳисоби Вазорати маориф ва илм қариб 6 миллион нусха ва аз ҳисоби Вазорати фарҳанг беш аз 2 миллион нусха китобҳои бадеӣ ба нашр расидаанд. Вале як кисми онҳо ба гардиш ворид нагардида, то ҳол дар анборҳо нигоҳдорӣ мешаванд.

Дар баробари ин, бо дастури мо аз соли 2007 то соли 2019 - ум 38 ҷилди китоби “Ахтарони адаб” 190 ҳазор нусха чоп шудааст, аммо кисми зиёди он ба фурӯш нарафта, дар анборҳои нашриёт бокӣ мондааст.

Умуман, дар анборҳои нашриётҳо беш аз 2 миллион нусха китобҳо ба фурӯш нарафта, бе гардиш мондаанд.

Аз ин рӯ, роҳбарони макомоти иҷроияи ҳокимиюти давлатии вилояташо ва шаҳру нохияҳо вазифадор карда мешаванд, ки бо максади зиёд кардани фонди китоб барои китобхонаҳои соҳавӣ ва муассисаҳои таҳсилоти умумӣ маблагҳои зарурӣ чудо намоянд.

Олимону донишмандони моро зарур аст, ки ба шинохти дурусти таъриҳ, тарғиби мероси маънавӣ ва суннату ойинҳои мардумӣ низ, ки тайи асрҳо дар хотираи таърихии миллати тоҷик накш бастаанд, таваҷҷуҳи ҷиддӣ зоҳир намоянд.

Таърихи пурифтиҳори ҳалки тоҷик мактаби бузурги ҳудшиносӣ мебошад ва мо вазифадорем, ки ба он арҷ гузорем, саҳифаҳои дураҳшони қаҳрамониву диловарии гузаштагони ҳудро омӯзем ва онро ҳамчун асоси гояи ватандӯстиву садоқат ба Ватан ташвик намоем.

Бахусус, дар шароити ҷаҳонишавӣ ва рушди технологияҳо иттилоотӣ, ки воридшавии үнсурҳои бегонаро ба фарҳанги миллӣ осон гардонидааст, рӯ овардан ба таъриҳ ва оғоҳ будан аз аслу наслаби ҳеш барои ҳар як фарди миллат, ҳусусан, насли наврасу ҷавон зарур ва хатмӣ мебошад.

Мо кӣ будани аҷдоду гузаштагони ҳудро бояд донем, ба онҳо арҷ гузорем ва бо насли ориёй, яъне ориёитабор будани ҳуд ифтиҳор қунем.

Дар робита ба ин, ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки бо максади омӯзиши амики таърихи пурифтиҳори ҳалки тоҷик шоҳасари Бобоҷон Гафуров китоби “Тоҷикон” – ро аз ҳисоби Фонди Президенти Чумхурии Тоҷикистон чоп карда, то ҷашни 30 – солагии истиқлолияти давлатӣ аз номи Роҳбари давлат ба ҳар як оилаи қишвар тухфа намояд.

Вазоратҳои маориф ва илм, фарҳанг ва Академияи илмҳо вазифадор карда мешаванд, ки китоби мазкурро ба забонҳои байналмилалӣ тарҷума ва чоп карда, нусҳаи электронии онро тавассути шабакаҳои иттилоотӣ пахн созанд.

Арзиши илмии ин асари бунёдӣ бениҳоят бузург аст ва Бобоҷон Гафуров бо заҳмати ҷандинсолаи ҳуд мо ва мардуми ҷаҳонро бо саҳифаҳои таърихи рангини миллатамон ошно кард.

Фикр мекунам, ки дар шароити қунунӣ, яъне замоне, ки ҳар як фарди ҷомеа ба ҳудшиносӣ ва ҳифзи хотираи таърихии ҳуд беш аз пеш ниёз дорад, ҷопи ин шоҳасар ва дастраси тамоми мардуми қишвар гардонидани он ба густариши эҳсоси ватандӯстиву ифтиҳори миллӣ ва болоравии сатҳи маърифатнокии ҷомеаи мо ҳамаҷониба мусоидат ҳоҳад кард.

Мо миллати фарҳангӣ, тамаддунсоз ва аз насли ориёй буда, бояд ба таърихи гузаштаамон ҳарчи бештар рӯ оварем ва дар қалби фарзандонамон меҳри китобхонӣ ва ҷустуҷӯи илму донишро ҷой қунем.

Хифз ва рушди фарҳанги миллӣ бо дарназардошти завки наслҳои имрӯза аз муҳимтарин вазифаҳои мо дар замони мусир ба хисоб меравад.

Бо пешниҳоди мо чанд рӯз пеш Конфронси генералии ЮНЕСКО доир ба баргузории ҷаҳонҳои 5500-солагии Саразми бостонӣ ва 700 - солагии шоири барҷастаи тоҷик Камоли Ҳӯҷандӣ карор қабул кард.

Ба оламиён муаррифӣ кардани осори илмиву адабӣ ва намунаҳои фарҳанги тоҷикон ҳамчун миллати соҳибмаърифату тамаддуңсоз, шаҳрсозу шаҳрдор ва соҳиби девону дафтар аз ҷумлаи вазифаҳои муҳимтарини мо ба хисоб меравад.

Яъне мо бояд фарҳангӣ будани миллати ҳудро ба ҷаҳониён бештар муаррифӣ намоем.

Чихати таъмин намудани рушди устувори муассисаҳои фарҳанг мо бояд ба таҷдиҳи инфрасоҳтор, таҳқими поҳои моддиву техниқӣ ва тарбияи кадрҳои соҳа, мусоидат ба раванди ташаккули эҷодиёти ҳалқ, истифодаи самарабаҳши нерӯи фарҳангӣ ва маънавии миллат таваҷҷуҳи бештар зоҳир қунем.

Дар робита ба ин, пешниҳод менамоям, ки таҳти сарпарастии Президенти мамлакат озмуни ҷумҳуриявии “Тоҷикистон - Ватани азизи ман” ҳар сол баргузор карда шавад.

Ҳамчунин, сиёсатмадорону сиёсатшиносон, фарҳангиён ва зиёйёни моро зарур аст, ки дар самти фахмондадиҳии моҳияти равандҳои мусир, мубориза бо ҳурофоту иртиҷоъпарастӣ ва таклид ба расму ойинҳои бегона миёни ҷомеа корҳои тарғиботиро тақвият бахшида, рисолати сиёсиву иҷтимоӣ ва фарҳангии ҳудро дар назди ҳалқу Ватан содикона иҷро намоянд.

Хозирини гиромӣ!

Мо ба соҳаи тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолӣ низ диккати маҳсус дода, тайи як сол

садҳо иншооти тандурустӣ, аз чумла беморхонаҳои замонавӣ, марказҳои саломативу бунгоҳҳои тиббири бунёд ва мавриди истифода карор додем.

Бо ин роҳ инфрасоҳтори ин соҳаи муҳимми иҷтимоӣ, маҳсусан, дар дехоти кишвар ва сифати хизматрасониҳо ба куллӣ тагиир ёфта истодааст. Соли 2019 дар мамлакат 154 муассисаи тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолӣ ба истифода дода шуд.

Танҳо дар ду соли охир 320 номгӯй таҷхизоти тиббӣ, фармасевтӣ ва технологияҳои навтарин барои истеҳсоли доруворӣ дар ҳамми 950 миллион сомонӣ ворид гардида, барои муассисаҳои тандурустии шаҳру нохияҳо 150 воситаи наклиёти санитариву маҳсусгардонидашуда ҳаридорӣ карда шудааст.

Бучети соҳаи тандурустӣ дар хафт соли охир аз 716 миллион сомонӣ ба 1 миллиарду 740 миллион сомонӣ расидааст, ки ин нисбат ба соли 2013-ум 2,4 баробар зиёд мебошад.

Дар соли 2020 маблаггузории давлатии соҳа қариб 2 миллиард сомонӣ ё худ бо афзоиши қариб 6 фоиз назар ба соли 2019 пешбинӣ шудааст.

Ҳарчанд ки дар натиҷаи таъмин кардани муассисаҳои тиббии шаҳру нохияҳо бо таҷхизоти муосир як кисми мушкилоти соҳа рафъ гардидааст, аммо сатҳу сифати хизматрасонӣ ба аҳолӣ ва савияи касбии кормандони миёна холо ҳам ба беҳбудӣ ниёз дорад.

Вобаста ба ин, Вазорати тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолиро зарур аст, ки фаъолияти муассисаҳои тиббири зери назорати катъӣ карор дода, сатҳу сифати хизматрасониро ба аҳолӣ беҳтар ба роҳ монад ва давра ба давра курсҳои бозомӯзиро дар миёни ҳамаи зинаҳои қадрии соҳа ташкил намояд.

Барои ҳар як давлат солимии ахли чомеа зарур мебошад. Аз ин рӯ, мо бояд ҳалкамонро солим нигоҳ дорем ва барои тандурустии он тамоми шароитро фароҳам оварем.

Соли 2020 дар кишварамон барӯйхатгирии ахолӣ ва фонди манзил гузаронида мешавад. Ин ҷорабинӣ дар марҳалаи нави рушди иқтисодиву иҷтимоии Тоҷикистон барои муайян намудани нишондихандаҳои микдорӣ ва сифатии равандҳои демографӣ равона карда шудааст, ки дар ҷараёни банақшагирӣ ва амалӣ гардонидани сиёсати давлат дар ин самт мухим мебошад.

Тибки ояндабинии ниҳоди марбутаи Созмони Милали Муттаҳид ахолии қураи замин соли 2050 то 9,7 миллиард нафар афзоиш меёбад. Мувоғики ҳамин дурнамо ахолии кишвари мо соли 2050 ба 17 миллион нафар мерасад.

Агентии омор, роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру нохияҳо вазифадоранд, ки якҷо бо Вазорати корҳои доҳилӣ, Кумитаи давлатии идораи замин ва геодезӣ, Корхонаи воҳиди давлатии «Хочагии манзилию коммуналӣ» ва дигар соҳторҳои марбута бо истифода аз технологияҳои мусир ҷиҳати омодагӣ ва дар сатҳи баланд баргузор намудани ҷорабинии зикршуда тадбирҳои зарурӣ андешанд ва маблагҳои ба ин максад ҷудошударо самаранок истифода намоянд.

Ҳамвatanони азиҳ!

Мо ба масъалаи таъсиси ҳарчи бештари чойҳои корӣ, рушди соҳибкории ҳурду миёна, ҳунарҳои мардумӣ ва шугли хонагӣ диккати зарурӣ медиҳем.

Холо дар кишвар дар зинаи таҳсилоти ибтидоии касбӣ аз рӯи 97 ихтисос, дар марказҳои таълими калонсолон аз рӯи 57 ихтисос ва дар зинаи таҳсилоти миёнаи касбӣ аз рӯи 166 ихтисос, дар маҷмӯъ, аз рӯи 454 ихтисос қадроҳои коргарӣ омода карда мешаванд.

Вобаста ба ин, Ҳукумати мамлакат, вазоратҳои маориф ва илм, меҳнат, мухочират ва шугли ахолӣ ва дигар вазорату идораҳое, ки дар соҳторашон муассисаҳои таълимий доранд, инчунин, раисони вилоятҳо ва шаҳру нохияҳо вазифадор карда мешаванд, ки дар муддати панҷ соли оянда шаҳрвандони аз 18-сола болоро, ки касбу ҳунар надоранд, ба касбу ҳунаромӯй ҷалб намуда, ҷиҳати саросар соҳибқасб кардани ахолӣ тадбирҳои ҷиддиро роҳандозӣ намоянд.

Дар баробари ин, барномаи касбомӯзии шаҳрвандони Чумхурии Тоҷикистонро барои солҳои 2020-2025 таҳия намуда, ҷихати иҷрои он тадбирҳои мушаҳҳас андешанд.

Ҳамчунин, Вазорати меҳнат, муҳочират ва шугли аҳолиро зарур аст, ки сифати таҳсилот ва касбомӯзиро дар муассисаҳои таълимӣ бехтар созад ва ихтисосу хунарҳоеро, ки барои кишвар заруранд, таъсис дода, ҷихати ба шугл таъмин шудани сокинони мамлакат, баҳусус, занону духтарон тадбирҳои иловагиро роҳандозӣ намояд.

Мувоғики маълумоти оморӣ соли ҷорӣ шумораи шаҳрвандони мо, ки берун аз кишвар фаъолияти меҳнатӣ доранд, қариб 60 фоиз кам шудааст, ки ин натиҷаи рушди иктисадиёт ва ташкили ҷойҳои корӣ дар доҳили кишвар мебошад.

Шумораи аз ҳама зиёди муҳочирони меҳнатӣ 1 миллиону 100 ҳазор нафар ба соли 2010 рост меояд. Соли ҷорӣ ин ракам 486 ҳазор нафарро ташкил медиҳад.

Вале ин нишондиханда холо ҳам конеъқунанда нест.

Роҳбарони ҳамаи соҳтору макомоти марказиву махаллӣ, корхонаву муассисаҳо, ҷомеаи шаҳрвандӣ, ташкилоту муассисаҳои давлативу гайрихукуматӣ, сохибкорону тоҷирон ва умуман, ҳар як фарди ватандӯсту бонангӯ номусро зарур аст, ки барои ташкил кардани ҷойҳои корӣ дар кишвар талош намоянд.

Бо ин максад, мо бояд то ҷаҳни 30 - солагии истиқлолияти давлатӣ фаъолияти худро боз ҳам бехтар карда, бо истифода аз тамоми заҳирау имкониятҳо барои сокинони кишвар ҳар сол на кам аз 100 ҳазор ҷойҳои нави корӣ таъсис дихем ва бо ҳамин роҳ шиддати муҳочирати меҳнатиро паст намоем.

Бо максади рушди низоми сугуртаи иҷтимоӣ ва нафака, бехтар намудани сатҳи хизматрасонии иҷтимоӣ ба нафакаҳӯрон ва таъмини устувории низоми молиявии сугуртаи иҷтимоӣ ва нафака як силсила корҳо ба анҷом расонида шудаанд.

Бучети сугуртаи иҷтимоӣ ва нафака, ки соли 2013-ум 1 миллиарду 683 миллион сомониро ташкил карда буд, соли 2020 дар ҳамми 3,2 миллиард сомонӣ пешбинӣ шудааст, ки дар мӯкоиса бо соли 2013 кариб ду баробар зиёд мебошад.

Холо дар мамлакат 700 ҳазор нафар нафакаҳӯрон, аз ҷумла 148 ҳазор маъюbon, 5277 нафар ятимони кулл ва 74 ҳазор ятимон зери сарпаратии давлат карор доранд.

Соли ҷорӣ аз хисоби бучети давлат муассисаҳои пиронсолон ва маъюbon беш аз 36 миллион сомонӣ маблаггузорӣ шудаанд, ки ба ҳар як нафар 22 ҳазору 600 сомонӣ рост меояд.

Ҳамми маблаггузорӣ ба чунин муассисаҳо дар давоми 10 соли охир 3,2 баробар афзоиш ёфтааст. Илова бар ин, танҳо соли 2019 ҳамми кумакпулиҳо аз хисоби бучети давлат барои шаҳрвандони имконияташон махдуд беш аз 102 миллион сомониро ташкил намуд.

Имрӯз дар кишвар расонидани кумак ба оилаҳои камбизоат, ятимону бепарасторон ва шаҳсони эҳтиёҷманд ба ҳукми анъана даромадааст.

Ҳалки сарбаланди тоҷик дар ҳама давру замон ба табакаҳои ниёзманд дasti ёрӣ дароз карда, саҳовату химматбаландии ибраторомӯз нишон додааст.

Ҳукумати кишвар минбаъд низ ба ин гурӯҳи иҷтимоӣ, аз ҷумла ятимону маъюbon, шаҳсони бемору барҷомонда ва оилаҳои камбизоат кумак мерасонад ва бовар дорам, ки соҳибкорону тоҷирон ва дигар шаҳсони саҳоватпеша баробари соҳторҳои давлатӣ дар амалҳои ҳайру савоб боз ҳам фаъолона саҳм ҳоҳанд гузошт.

Бо максади танзими раванди таъини нафакаи маъюбӣ ва пешгирий кардани пардоҳти нафакаҳои маъюбии беасос ҳоло дар ҳамкорӣ бо шарикони рушд лоихаи “Таҳқими низоми хифзи иҷтимоӣ” амалӣ шуда истодааст, ки тибқи он маҳзани ягонаи иттилоотӣ ва тартиби муосири баҳисобигирии шаҳсони маъюб таҳия гардида, то 6 моҳи минбаъда

маълумоти даҳлдор ба шабакаи ягонаи электронӣ гузаронида мешавад.

Ин тадбир имкон фарҳам меорад, ки маблагҳои аз хисоби бучети давлатӣ чудошаванда самараноку сурогавӣ истифода гардида, шахсони воеан маъюб аз онҳо бархурдор бошанд.

Хукумати Тоҷикистон вазъи иҷтимоии табакаҳои осебпазири чомеаро ҳамеша дар маркази диккати ҳуд карор дода, вобаста ба рушди иҷтимоиву иқтисодии қишвар барои бехтар намудани шароити онҳо пайваста ҷорҷӯр менамояд.

Дар сиёсати иҷтимоии Хукумати қишвар дастгирии молиявии муассисаҳои хифзи иҷтимоӣ ва оилаҳои камбизоат афзалият дорад ва ин бартарият дар солҳои минбаъда низ бокӣ мемонад.

Дар ҳамин асос ва бо максади дастгирии иҷтимоии табакаҳои осебпазири чомеа нафакаи шаҳрвандони маъюби то 18 - сола, инчунин, дигар гурӯҳҳои маъюbon, ки кор намекунанд ва ба нигоҳубин эҳтиёҷ дошта, ба онҳо дар асоси Конун “Дар бораи таъмини нафакаи шаҳрвандони Чумхурии Тоҷикистон” нафакаи иҷтимоӣ таъин шудааст, пешниҳод менамоям, ки аз 1 сентябри соли 2020 нафакаи онҳо 50 фоиз зиёд карда шуда, андозаи он ба нафакаи нафакагироне, ки тибки Конуни Чумхурии Тоҷикистон “Дар бораи нафакаҳои сугуртавӣ ва давлатӣ” мукаррар гардидааст, баробар карда шавад.

Тадбири мазкур имкон медиҳад, ки вазъи иҷтимоии кариб 30 ҳазор нафар нафакагир бехтар гардад.

Инчунин, ҷиҳати боз ҳам бехтар намудани шароити иҷтимоии нафакагирони қишвар пешниҳод менамоям, ки аз 1 сентябри соли 2020 ҳадди акал ва ҳадди ниҳоии нафака аз рӯи синну сол ва нафакаи заминавӣ, инчунин, нафакаҳои меҳнатии шаҳрвандон 15 фоиз зиёд карда шаванд.

Дар баробари ин, музди меҳнати кормандони макомоти ҳокимијат ва идоракунии

давлатӣ, муассисаҳои маориф, илм, фарҳанг, варзиш, тандурустӣ, муассисаҳои соҳаи хифзи иҷтимоӣ ва дигар ташкилоту муассисаҳои бӯҷетӣ, инҷунин, стипендиияи донишҷӯён ва дигар намудҳои стипендия 15 фоиз ва музди меҳнати кормандони макомоти хифзи ҳукук ва хизматчиёни ҳарбӣ 10 фоиз зиёд карда шавад.

Хозирини арҷманӣ!

Занону духтарон дар ҷомеаи имрӯзai мо накши фаъол дошта, дар аксари соҳаҳо, баҳусус, дар баҳшҳои иҷтимоӣ бештар кору фаъолият менамоянд.

Холо шумораи занон дар соҳаҳои маориф беш аз 70 фоиз, тандурустӣ ва хифзи иҷтимоӣ 67 фоиз, фарҳанг 51 фоиз ва дар сафи хизматчиёни давлатӣ 23,3 фоизро ташкил медиҳанд.

Дар соҳаи қишоварзӣ низ саҳми занону духтарон бисёр арзишманд мебошад.

Мо минбаъд низ ҷиҳати амалӣ намудани Фармони Президент доир ба баланд бардоштани макоми иҷтимоии занон дар ҷомеа ҷороӣ зарурӣ андешид, занону бонувони лаёкатмандро ба вазифаҳои давлативу роҳбарӣ ҷалб мекунем.

Бовар дорам, ки дар интихоботи дарпешистодаи Мачлиси намояндагон ва мачлисҳои махаллӣ шумораи бонувон бештар мешавад ва онҳо дар корҳои ҷамъиятӣ низ фаъолона ширкат ҳоҳанд кард.

Бо қаноатмандӣ изхор медорам, ки занону бонувони мамлакат дар татбики сиёсати давлат баробари мардон кору фаъолият намуда, дар рушди ҷомеаи демократӣ ва ҳукукбунёду дунявӣ саҳми арзанда гузошта истодаанд.

Мо минбаъд низ дастгирии занону духтаронро густариш баҳшида, ташаббусҳои созандай онҳоро дастгирӣ менамоем.

Чавонони мо давомдихандагони кору фаъолияти насли калонсол, нерӯи тавоно ва иктидори воеии пешрафти чомеа, хулоса, ояндаи давлат буда, фароҳам овардани шароити мусоид барои фаъолияти онҳо минбаъд низ ҳамчун яке аз масъалаҳои мухимтарини сиёсати Ҳукумат бокӣ мемонад.

Насли чавони кишвари мо бо дарки масъулияти баланд, иродай мустаҳкам, садокату мухаббати ватандорӣ, эътиқод ба арзишу муқаддасоти миллӣ ва аклу заковати худ исбот намуд, ки роҳи интиҳобкардаи мо дар масири ватансозиву ватандорӣ дуруст мебошад.

Мо иштироки фаъолонаи чавонони мамлакатро дар соҳтмони нерӯгоҳу корхонаҳои азими кишвар, аз ҷумла нерӯгоҳи барки обии “Рогун” ва корҳои бунёдкориву созандагӣ баръало мушоҳида менамоем.

Сафи чавонон дар соҳаҳои дигар, аз ҷумла саноату соҳтмон, маорифу тандурустӣ ва кишоварзӣ низ торафт афзоиш ёфта истодааст.

Саҳми чавонон, дар хифзи Модар - Ватан шоистаи таҳсин буда, онҳо дар тамоми ҷузъу томҳои Кувваҳои Мусаллаҳ ва дигар соҳторҳои ҳарбӣ содикона хизмат мекунанд ва дар химояни сарҳади давлатӣ низ накши бузург мебозанд.

Имрӯзҳо беш аз 257 ҳазор нафар чавонон, ки 30 фоизи онҳоро духтарон ташкил медиҳанд, дар муассисаҳои таҳсилоти олии қасбии доҳил ва ҳоричи кишвар ба таҳсил фаро гирифта шудаанд.

Барои таҳқими заминаҳои меъёрии ҳукуқии соҳа ва хифзи минбаъдаи манфиатҳои чавонон соҳтору макомоти марбутаро вазифадор месозам, ки Конуни Чумхурии Тоҷикистон “Дар бораи чавонон ва сиёсати давлатии чавонон”, “Стратегияи сиёсати давлатии чавонон то соли 2030”-ро дар таҳрири нав таҳия ва ба Ҳукумати мамлакат манзур намоянду.

Дар рӯҳияи хисси баланди миллӣ, садокат ба давлату миллат, тахаммулгарой, ватандӯстиву хештаншиносӣ ва пос доштани арзишҳои миллӣ тарбия намудани чавонон вазифаи мухимтарини хамаи соҳтору макомот ва ахли чомеа мебошад.

Варзиш ба фаъолияти чавонон алоказандии мустаким дорад.

Имрӯз дар кишвар 10 ҳазор иншооти варзиш фаъолият дошта, тайи солҳои 2011-2018 қариб 2200 иншооти соҳаи варзиш бунёд ва 1059 иншоот таъмиру таҷдид гардидааст.

Дар соли 2019-ум 358 иншооти варзиш, аз ҷумла зиёда аз 200 иншоот дар пойтаҳти кишвар соҳта шудааст.

Мо бояд дар оянда низ ба оммавигардонии варзиш ва таблиги тарзи ҳаёти солим диккати аввалиндарача дихем ва барои тандурустии ахли чомеа шароити боз ҳам бехтар фароҳам оварем.

Кумитаи кор бо чавонон ва варзишро зарур аст, ки якҷо бо Кумитаи миллии олимпӣ ва федератсияҳои варзиш навъҳои муҳталифи варзишро васеъ ҷорӣ карда, ҷиҳати баргузор намудани мусобикаҳо мунтазам ҷорҷӯй кунад.

Ҳамзамон бо ин, Ҳукумати мамлакат, роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру нохияҳо вазифадор карда мешаванд, ки дар давоми даҳ соли оянда дар ҳар як деха ва маҳалҳои аҳолиашон аз 100 ҳочагӣ зиёд як муассисаи томактабӣ, як толор ва як майдони варзиш бунёд карда, ба оммавӣ шудани варзиш ва солимгардонии аҳолӣ мусоидат намоянд.

Ҳамвatanони азиз !

Мувоғики меъёрҳои Конститутсия ҳалк баёнгари соҳибҳиёй ва сарчашмаи ягонаи ҳокимиюти давлатӣ мебошад ва онро бевосита ё ба воситай вакилони ҳуд амалӣ менамояд.

Интихобот ифодаи олии бевоситаи хокимиияти халк тавассути изхори озодона ва ихтиёрии иродай интихобкунандагон буда, ба таври демократӣ ва озоду шаффоффаргузор намудани он яке аз вазифаҳои мухимми давлат мебошад.

Мо хуб медонем, ки нооромиву бесарусомонихо, ба гурӯҳҳои мукобил чудо шудани шаҳрвандони кишвар ва ихтилофоти шадид дар чомеа аз интихоботи президентии соли 1991 оғоз шуд ва окибат боиси сар задани чанги таҳмилӣ шаҳрвандӣ гардид.

Интихобот ҳамчун маъракаи мухимми сиёсӣ аз ҳар як шаҳрванди кишвар ба хотири рушду ободии фардои мамлакат ва осоиши наслҳои оянда фарҳанги баланди сиёсӣ, хисси ватандӯстӣ ва масъулиятшиносиро такозо мекунад.

Бо Фармони Президенти Чумхурии Точикистон аз 4 декабря соли 2019 интихоботи навбатии вакилони Мачлиси намояндагон ва мачлисҳои маҳалӣ рӯзи 1 марта соли 2020 таъин шуд.

Интихоби вакилони Мачлиси намояндагони Мачлиси Олий, вакилони мачлисҳои маҳалӣ ва ҷамоатҳо ҳукуки истисноии интихобкунандагон мебошад.

Ҳеч як хизбу созмон ё шаҳси мансабдор ҳак надорад, ки ин ҳукуки конститутсионии шаҳрвандонро вайрон карда, иродай ҳудро ба интихобкунандагон зӯран ё бо роҳҳои дигар таҳмил намояд.

Комиссияи марказии интихобот ва раъйпурсии Чумхурии Точикистон корро бояд тавре ташкил намояд, ки шаҳрвандон дар ин маъракаи сиёсӣ бо масъулияти баланд иштирок кунанд.

Барои дар сатҳи баланд баргузор намудани интихоботи дарпешистода макомоти иҷроияи маҳаллии хокимиияти давлатӣ вазифадоранд, ки дар доираи таъломуни ҷумҳурӣ ба комиссияҳои интихоботӣ шароити мусоиди корӣ мухайё созанд.

Таъқид менамоям, ки даҳолат ба фаъолияти комиссияҳои интихоботӣ манъ аст ва соҳтору макомоти марбута дар ин ҷараён бояд танҳо вазифаҳои тибқи конун ба зиммаашон гузашташударо иҷро қунанд.

Мувофиқи талаботи конунҳои амалкунанда хизбҳои сиёсӣ, ки маъсӯл ва субъекти асосии пешбарӣ намудани номзадҳо ба вакилий мебошанд, инчунин, шаҳрвандони алоҳидаи худпешбаришуда, ки барои соҳиб шудан ба мандати вакилий талош мекунанд, вазифадоранд, ки фаъолияти худро танҳо дар ҷорҷӯбаи Конститутсия ва конунҳо амалӣ намоянд.

Ҳамаи хизбҳои сиёсӣ ва шаҳрвандонро даъват менамоям, ки дар доираи конунҳои амалкунанда талош қунанд, то ки ин ҷорӣ ба таҳқими боз ҳам бештари вахдати миллӣ, сулҳу субот ва густариши демократия дар қишивари соҳибистиклоламон мусоидат намояд.

Комиссияи марказии интихобот ва раъйпурсӣ ва комиссияҳои интихоботӣ дар махалҳо уҳдадоранд, ки шаҳсияти номзадҳои пешбаришударо ҳаматарафа санҷида, мутобикати онҳоро ба талаботи конунгузорӣ ба таври ҷиддӣ баррасӣ қунанд.

Ба макомоти намояндагӣ, аз ҷумла ба парламенти қишивар бояд шаҳсони донишманду соҳибмаърифат, ботаҷрибаву обруманд ва ватандӯсту поквичдон пешниҳод ва интихоб шаванд.

Ба шумо - шаҳрвандони азизи мамлакат муроҷиат мекунам, ки ҳангоми баргузории интихоботи наҷбатӣ, аз вакилони Мачлиси намояндагони Мачлиси Олий сар карда, то вакилони ҷамоатҳо бо дарки баланди масъулияят намояндагони арзандай ҳудро барои ояндаи давлату миллат интихоб намоед.

Вакилони муҳтарам!

Амалҳои даҳшатноки террористӣ, ки солҳои охир дар гӯшаҳои гуногуни олам содир гардида, боиси марғи ҳазорон одамони бегуноҳ шуда истодаанд, возех нишон медиҳанд, ки терроризм имрӯзҳо ба таҳдиди воеиву чиддӣ ба амнияти суботи ҷаҳон ва пешрафти инсоният табдил ёфтааст.

Инсоният дар симои терроризми байналмилалӣ бо душмани беракму шафкат ва маккоре рӯ ба рӯ омадааст, ки тамоми меъёроҳои аҳлоқӣ ва арзишҳои умумииинсониро поймол карда, барои расидан ба ҳадафҳои ҳуд аз ягон ваҳшоният рӯй намегардонад.

Созмонҳои террористӣ бо истифода аз технологияҳои мусоири иттилоотӣ ва бо роҳи тафсири гаразноки сарчашмаҳои динӣ дар мағкураи ҷавонони камтаҷрибаву ноогоҳ гояҳои тундгароиро ҷой карда, онҳоро ба катлу қуштор, барҳам задани амният ва суботу оромӣ дар мамлакатҳои гуногун ташвик менамоянд.

Чунонки шумо ҳабар доред, ҷанде аз аъзои яке аз гурӯҳҳои созмони террористии ба ном давлати исломӣ ба дидбонгоҳи Кӯшунҳои сарҳадӣ ҳуҷум карда, даст ба катли сарҳадбонон заданд.

Аз ин лиҳоз, соҳтору макомоти марбутаро зарур аст, ки дар роҳи ташвиқу тарғиби тундгароии динӣ садди устувор гузашта, ҷавононро ба ҳушёриву зирақӣ хидоят қунанд ва онҳоро дар рӯҳияи садоқат ба ҳалқу Ватан ва эҳтиром ба арзишҳои умумииинсонӣ тарбия намоянд.

Шарти муҳимми ба даст овардани муваффакият дар мубориза бо терроризм ва экстремизм фаъолияти ҳамоҳангшудаву босамари макомоти хифзи ҳуқук ва таквияти заминаҳои ҳуқуқии танзимқунандаи фаъолияти онҳо дар ин самт мебошад.

Конуни Чумхурии Тоҷикистон «Дар бораи мубориза бар зидди терроризм», ки соли 1999, яъне 20 сол пеш қабул шуда буд, вобаста ба талаботи замон ба такмил ниёз дорад.

Ба вазоратҳои адлия ва корҳои дохилӣ, Кумитаи давлатии амнияти миллӣ ва Прокуратураи генералӣ супориш дода мешавад, ки лоихаи конуни зикршударо дар

таҳрири нав таҳия ва ба Ҳукумати мамлакат манзур намоянд.

Мусаллам аст, ки муомилоти гайриконунни маводи мухаддир яке аз сарчашмаҳои асосии маблаггузории фаъолияти созмонҳои экстремистиву терористӣ мебошад.

Харчанд ки дар натиҷаи чораҳои андешидашуда солҳои охир кочоки маводи мухаддир ба қишивар то андозае коҳиш ёфтааст, афзоиши воридоти дигар намудҳои маводи нашъаовар, ки ба саломатии инсон зарари бештар дорад, ба назар мерасад.

Аз ин рӯ, Прокуратураи генералӣ, Агентии назорати маводи нашъаовар, вазоратҳои корҳои доҳилӣ, адлия, тандурустӣ ва хифзи иҷтимоии аҳолӣ, Кумитаи давлатии амнияти миллӣ ва Ҳадамоти гумruk вазифадор карда мешаванд, ки доир ба ворид намудани тағириу иловаҳо ба конунгузории ҷиноятӣ ҷорҷӯй намуда, корро ҷиҳати пешгирии воридоти маводи нашъаовари сунъӣ боз ҳам таквият баҳшанд.

Коррупсия яке аз монеаҳои ҷиддии рушди босуботи қишивар буда, метавонад боиси коҳиш ёфтани эътибору обрӯи давлат дар арсаи байналмилалӣ ва норизоии шаҳрвандон аз фаъолияти соҳтору макомоти давлатӣ гардад.

Дар қишивари мо ҷиҳати пешгирий ва аз байн бурдани омилҳои коррупсионӣ ва тавсеаи ҳамкориҳои давлат бо ҷомеаи шаҳрвандӣ заминаҳои даҳлдори ҳукукиву соҳторӣ фароҳам оварда шудаанд.

Бо вучуди ин, таҳлили муроҷиатҳои шаҳрвандон нишон медиҳад, ки фаъолияти баъзе макомоти давлатӣ ва шаҳсони мансабдори онҳо дар ин самт ҳанӯз ҳам ба талабот ҷавобгӯй нест.

Бинобар ин, роҳбарони вазорату идораҳо, макомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимиюти давлатӣ ва ҳудидоракунии шаҳраку дехотро зарур аст, ки ба масъалаи интиҳоӣ ҷобаҷоузории дурусти қадрҳо, тарбияи онҳо дар рӯҳияи поквичдонӣ ва муносибати боэҳтиром ба шаҳрвандон эътибори аввалиндарача диханд.

Вазъи сиёсии тагийирёбандай сайёра ва минтака омодабошии харбӣ ва тайёри доимии ҷангии Кувваҳои Мусаллаҳро такозо менамояд.

Хизматчиёни харбиро зарур аст, ки хушёриву зиракии сиёсиро ҳаргиз аз даст надиханд ва донишу малакаи қасбии ҳудро пайваста баланд бардошта, барои рафъи ҳолатҳои фавкулодаву гайричашмдошт ҳамеша омода бошанд.

Ҳамчунин, роҳбарони макомоти хифзи ҳукук ва соҳторҳои низомӣ вазифадор карда мешаванд, ки риояи интизоми харбӣ, низоми тарбия ва ҷобаҷгузории қадрҳо, идоракуни ҷузъу томҳои харбӣ, оғоҳсозӣ ва робитай байнҳамдигариро доир ба вазъи фаварӣ пайваста такмил дода, ба масъалаи хифзи амнияти инфрасоҳтори низомӣ бисёр ҷиддӣ муносибат намоянд.

Хозирини арҷманӣ!

Имрӯз Чумхурии Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ ҳамчун қишвари пешбарандай сиёсати ҳоричии сулҳчӯёнаву созандагӣ эътироф гардида, эътибор пайдо кардааст.

Ба шарофати сиёсати «дарҳои күшода», ки ҷавҳари равобити байналмилалии Тоҷикистонро ташкил медиҳад, мо тавонистем бо аксари давлатҳои дунё муносибатҳои нек ва ҳамкориҳои судманди гуногунчанбаро дар соҳаҳои мухталиф ба роҳ монда, тақвият баҳшем.

Мо минбаъд низ ин сиёсатро, бо дарназардошти ҷоизиятҳои нахи байналмилалӣ, идома дода, кӯшиш ба ҳарҷ медиҳем, ки ҳамкориҳоямонро бо шарикони стратегӣ ва минтакавию байналмилалӣ ба сатҳи сифатан нав барорем.

Рушду тавсеаи ҳамкориҳои минтакавӣ ва таъмину таҳқими амнияти субот дар минтакаи Осиёи Марказӣ яке аз руқнҳои бунёдии сиёсати ҳоричии давлати моро ташкил медиҳад.

Мусаллам аст, ки амнияту суботи минтакаи мо, кабл аз хама, бо вазъи Афғонистон вобастагӣ дорад ва идомаи минбаъдаи мунокишаву низоъ дар Афғонистон метавонад хам барои ин кишвар ва хам барои минтака оқибатҳои манғии дарозмуддатро ба бор орад.

Авзои ноороми ин кишвари дӯсту ҳамсоя тайи чил соли охир исбот месозад, ки казияи Афғонистон роҳи ҳалли низомӣ надорад ва факат воситаву фишангҳои сиёсиву дипломатӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ метавонанд қалиди ҳалли масоили пеҷидаи он бошанд.

Тоҷикистон кӯшишҳои Ҳукумати Афғонистонро ҷиҳати дарёфти роҳҳои сулҳомези ба эътидол овардани вазъи сиёсиву низомӣ ва таъмини рушди устувори иҷтимоиву иқтисодии он ҳамаҷониба пуштибонӣ мекунад.

Мо ҷунин мешуморем, ки такдири Афғонистон ва роҳи ояндаи онро бояд ҳуди мардуми ин кишвар ҳаллу фасл ва муайян созанд.

Ба ин манзур, мо аз ҳама гуна икдомоти созандай роҳандозӣ намудани раванди музокироти сулҳ дар Афғонистон истиқбол менамоем ва умед дорем, ки талошҳои ҷонибҳои алоказаманд дар ин ҷода натиҷаҳои мусбат ба бор ҳоҳанд овард.

Зимнан, мо боз ҳам ба ҷомеаи ҷаҳонӣ муроҷиат намуда, даъват ба амал меорем, ки доир ба масъалаи истиқрори сулҳу оромӣ дар сарзамини азиятдидай Афғонистон бо масъулияти том мавкеъгирӣ намояд.

Ҷониби Тоҷикистон минбаъд низ саҳми амалии ҳудро дар ин самт ҳоҳад гузошт.

Мо робитаҳои муассиру самарарабаҳш ва созандай ҳудро бо созмонҳои байналмилаливу минтақавӣ, шарикони рушд ва ниҳодҳои бонуфузӣ молиявие, ки бо онҳо тӯли солҳои соҳибистиклолӣ ҳамкориҳои судманд дорем, идома ҳоҳем дод.

Бояд тазаккур дод, ки имрӯз шахри Душанбе ба маркази баррасии масъалаҳои глобали ҷаҳонӣ минтақавӣ табдил ёфтааст.

Дар ин росто, танҳо соли ҷорӣ дар пойтаҳти кишвар як катор ҷаҳонӣ мухимми байналмилалӣ, аз ҷумла Саммити Машварати хамкорӣ ва тадбирҳои боварӣ дар Осиё ва Конғрунси байналмилалии сатҳи баланд оид ба мубориза бар зидди терроризм ва маблаггузории он доир гардиданд.

Тоҷикистон соли 2019 раёсати як катор созмонҳои минтақавӣ ва ниҳодҳои онҳо, аз ҷумла Машварати хамкорӣ ва тадбирҳои боварӣ дар Осиё, Созмони хамкории иқтисодӣ ва Форуми хамкории амниятии Созмони амният ва хамкорӣ дар Аврупоро ба уҳда дошт.

Соли оянда раёсати Тоҷикистон дар Ҳазинаи байналмилалии начоти баҳри Араб, Созмони хамкории Шанҳай, Созмони Аҳдномаи амнияти дастаҷамъӣ ва Раванди Истамбул оид ба Афғонистон оғоз мешавад.

Гузашта аз ин, боиси каноатмандист, ки ҷаҳонӣ мухимми байналмилалии чониби мо доир ба заҳираҳои об миёни ҷомеаи ҷаҳонӣ таҳти үнвони “Раванди Душанбе дар соҳаи об” эътибор пайдо кардааст.

Дар ин радиф, мо тасмим гирифтем, ки соли оянда ҷаҳонӣ мазкур ва татбики ташаббуси ҷаҳонӣ мухимми байналмилалии Тоҷикистон - Ҷаҳонӣ байналмилалии амал “Об барои рушди устувор”, барои солҳои 2018-2028 дар пойтаҳти кишварони Конғрунси байналмилалии сатҳи баландро баргузор намоем.

Дар ин росто, Вазорати корҳои ҳориҷӣ бояд якҷо бо дигар вазорату идораҳои кишвар татбики амалии Консепсияи сиёсати ҳориҷии Тоҷикистонро пайгирана идома дода, ҷаҳонӣ расидан ба натиҷаҳои матлуб тадбирҳои пайваста ва зарурӣ андешад.

Мо минбаъд низ ба максади тавсеаи бештари робитаву ҳамкориҳо бо тамоми кишварҳои

шарик доир ба халлу фасли масъалаҳои мубрам ва расидан ба хадафҳои мутакобилан судманд, инчунин, таъмини манфиатҳои Тоҷикистон ва мардуми он дар арсаи байналмилалӣ талош хоҳем кард.

Ҳамватанони азиз!

Мухтарам вакiloni ҳалк!

Хадаф аз стратегияву барномаҳои қабулшуда, ки ҷараёни татбики онҳо дар паёми имрӯза таҳлилу баррасӣ гардид, инчунин, максади ниҳоии қонунҳои қабулкардаи парламент, фармону амроҳи Президент ва қарорҳои Ҳукумати мамлакат аз он иборат аст, ки пешрафти давлат, ободии Ватан ва муҳимтар аз ҳама, баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии мардуми шариғи Тоҷикистон таъмин карда шавад.

Ман андешаҳои ҳудро доир ба таквият бахшидани корҳо дар ин самт баён доштам ва ҳамаи шумо, ҳозирини гиромӣ, яъне вакiloni парламент, роҳбарони вазорату идораҳо, соҳтору макомоти давлатӣ, хизматчиёни давлатӣ ва тамоми шаҳрвандони мамлакатро даъват менамоям, ки дар роҳи пешрафти Ватани азизамон боз ҳам сарчамъу муттаҳид бошем, то ин ки мо ҳама якҷо қишвари азизу муқаддасамонро ба як сарзамини обод ва ҳамкадами ҷаҳони мусоир табдил дихем.

Мардуми мо дар тӯли таърихи начандон тӯлонии даврони соҳибистиколӣ аз уҳдаи иҷрои бисёр корҳои ҷиддиву сарнавиштсоз бо сарбаландӣ баромаданд ва эътимод дорам, ки ба хотири таҳқими пояҳои давлати миллии ҳуд минбаъд низ содикона ва соғдилона заҳмат мекашанд.

Бовар дорам, ки то ҷаҳни муқаддасу бузурги миллиамон 30 - солагии истиқлолияти давлатӣ мо боз корҳои зиёди бунёдгаронаро амалӣ мекунем, тамоми заҳирау имкониятҳоро барои бунёди корҳонаҳои ҳурду бузург сафарбар менамоем, барои ҳамватанонамон ҷойҳои нави корӣ мухайё месозем ва сатҳи некӯаҳволии ҳалкамонро боз ҳам беҳтар мегардонем.

Ман ба кудрати созандаву оғарандай мардуми сарбаланди тоҷик эътимод дорам ва як нуктаро дилпурона изҳор менамоям: мо ҳамаи иқтидору имкониятҳоро дорем, ки раванди ободкориву созандагиро беш аз пеш густариш баҳшем, барои расидан ба ҳадафҳои миллиамон кӯшишу гайрати бештар намоем, бо сарчамъиву муттаҳидӣ камбудихои мавҷударо бартараф кунем, рушди устувору босуботи кишвари азизамонро таъмин созем ва рӯзгори ҳар як хонадони Тоҷикистонро аз имрӯза бехтар гардонем.

Дар ин раванд қарзи имонӣ ва вазифаи вичдониву инсонии ҳар яки мост, ки истиклолу озодии давлати тоҷиконро чун неъмати муқаддаси ҳаётамон ва мисли гавҳари бебаҳои зиндагиамон гиромӣ дорем ва барои химояи он ҳамеша омода бошем.

Эътимоди комил дорам, ки мардуми бонангӯ номуси мо ин нуктаро хуб дарк мекунанд.

Мо бояд ба хотири пешрафти давлати соҳибихтиёрамон ва Ватани аҷдодиамон – Тоҷикистони озоду маҳбуб минбаъд низ сарчамъона заҳмат қашем ва барои наслҳои ояндаи ҳалки ҳуд мулки ободе мерос гузорем, то ки онҳо бо натиҷаҳои заҳмати ватандӯстонаи мову шумо ифтиҳор намоянд.

Дар ин роҳи пуршараф ба тамоми сокинони кишвар ва ба ҳамаи шумо - вакилони ҳалқ ва ҳозирини гиромӣ барору комёбӣ орзу менамоям.

Ҳамеша сарбаланду комёб бошед, ҳамватанони азиз!